

Hume: 0 filozofii sceptycznej

Wstęp

David Hume, jako wybitny filozof empirysta, często jest kojarzony z filozofią sceptyczną. Sceptycyzm filozoficzny opiera się na kwestionowaniu naszej zdolności do osiągnięcia pewności wiedzy. W swoim dziele „Bądźmy sceptykami filozoficznymi” oraz innych pracach, takich jak „Traktat o naturze ludzkiej” i „Badania dotyczące rozumu ludzkiego”, Hume kieruje swoje badania ku zrozumieniu granic naszego poznania i wiedzy, prezentując sceptyczne argumenty w odniesieniu do różnych dziedzin filozofii.

I. Sceptycyzm dotyczący przyczynowości

Jednym z najbardziej znanych sceptycznych argumentów Hume'a dotyczy koncepcji przyczynowości. Hume twierdzi, że nie możemy doświadczyć bezpośrednio związku przyczynowo-skutkowego między zdarzeniami, a jedynie obserwować regularność w ich występowaniu. Hume podaje przykład bilardowych kul, które po zderzeniu się poruszają się w określonym kierunku. Widzimy jedynie, że jedno zdarzenie następuje po drugim, ale nie doświadczamy bezpośrednio związku przyczynowego.

Hume konkluduje, że nasze przekonanie o przyczynowości opiera się na nawyku i oczekiwaniu wynikającym z doświadczenia, a nie na racjonalnych dowodach. Jego sceptyczne podejście do przyczynowości wywołało wiele debat i kontrowersji, zmuszając filozofów do głębszego zastanowienia się nad tym, jak uzasadnić nasze przekonania o związkach przyczynowo-skutkowych.

II. Sceptycyzm dotyczący indukcji

Inny sceptyczny argument Hume'a dotyczy problemu indukcji. Indukcja polega na wnioskowaniu o ogólnych prawach na podstawie obserwacji szczegółowych przypadków. Na przykład,

widząc, że słońce wstaje codziennie, indukcyjnie wnioskujemy, że będzie to miało miejsce także w przyszłości.

Hume argumentuje, że indukcja nie może być usprawiedliwiona logicznie ani racjonalnie, ponieważ opiera się na założeniu, że przyszłość będzie zachowywać się tak samo jak przeszłość. Nie ma jednak żadnego dowodu ani racjonalnego uzasadnienia, że rzeczywiście tak będzie. Ten sceptyczny argument podważa podstawy nauki i nasze przekonania o przewidywalności świata.

III. Sceptycyzm dotyczący Ja

W „Traktacie o naturze ludzkiej” Hume również prezentuje sceptyczny argument dotyczący pojęcia Ja, czyli stałego, niezmiennego podmiotu doświadczenia. Hume zauważa, że kiedy analizujemy nasze doświadczenia, nie możemy znaleźć żadnego trwałego, niezmiennego elementu, który można by nazwać Ja. Wszystko, co doświadczamy, to jedynie chwilowe wrażenia, które są w ciągłym przepływie.

Hume konkluduje, że pojęcie Ja jest iluzją, wynikającą z ciągłości naszych doświadczeń i naszej skłonności do utożsamiania się z nimi. Jego sceptyczne podejście do Ja wywarło wpływ na późniejszych filozofów, takich jak Immanuel Kant czy współczesne badania w dziedzinie filozofii umysłu.

IV. Sceptycyzm moralny

Hume jest również związany z pewnym rodzajem sceptycyzmu moralnego. Twierdzi, że nie można wyprowadzić wartości moralnych z samych faktów, zgodnie z zasadą „nie można wywieść powinności z bytu” (Hume’s Law). Hume uważa, że wartości moralne nie są wynikiem racjonalnego rozumowania, lecz mają swoje źródło w uczuciach i emocjach.

Chociaż Hume nie odrzuca całkowicie możliwości osiągnięcia pewności w kwestiach moralnych, jego podejście podważa tradycyjne przekonanie, że wartości moralne są obiektywne i wynikają z samej natury rzeczy. Hume zapoczątkował dyskusję na

temat roli uczuć i emocji w etyce, która trwa do dziś.

V. Wnioski

Filozofia sceptyczna Hume'a odgrywa ważną rolę w jego myśli filozoficznej i wpłynęła na późniejszych filozofów. Poprzez podważanie naszej zdolności do osiągnięcia pewności wiedzy, Hume zmusza nas do refleksji nad granicami naszego poznania, a także do rozważenia roli nawyków, uczuć i emocji w naszym życiu intelektualnym i moralnym.

Jego sceptyczne argumenty dotyczące przyczynowości, indukcji, Ja oraz moralności prowadzą do głębszego zrozumienia i krytycznego podejścia do filozofii oraz nauk. Choć sceptycyzm Hume'a może wydawać się prowokacyjny i pesymistyczny, stanowi on ważne przyczynki do debat filozoficznych na temat granic naszego poznania i natury rzeczywistości.

Jeżeli potrzebujesz konsultacji przy pisaniu pracy licencjackiej lub magisterskiej, to polecamy serwis [pisanie prac](#) - pomoc w pisaniu prac w granicach dozwolonych prawem.